

УПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Наталія Молодиченко¹, Світлана Танана²

¹Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

²Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди

Анотація:

Підвищення професійної компетентності майбутніх учителів іноземних мов за допомогою використання сучасних освітніх технологій є одним із завдань начально-виховного процесу вищого навчального педагогічного закладу. У статті розглянуто теоретичні аспекти проблеми готовності до інноваційної діяльності, проаналізовано зміст понять «професійна компетентність» та «інноваційна діяльність».

Ключові слова:

професійна компетентність, професійне навчання, інноваційна діяльність, новітні технології, ефективність навчання, вивчення іноземної мови.

Анотация:

Молодиченко Наталья, Танана Светлана. Внедрение современных образовательных технологий в учебный процесс высшего учебного заведения при изучении иностранного языка.

Формирование готовности будущих учителей иностранных языков к инновационной деятельности является одним из заданий учебно-воспитательного процесса в высшем учебно-педагогическом учреждении. В статье рассмотрены теоретические аспекты проблемы готовности к инновационной деятельности, проанализировано содержание понятий «профессиональная компетентность» и «инновационная деятельность».

Ключевые слова:

профессиональная компетентность, профессиональное обучение, инновационная деятельность, инновационные технологии, эффективность обучения, изучение иностранного языка.

Resume:

Molodychenko Natalia, Tanana Svitlana. Introduction of modern educational technologies in the educational process of higher education establishment during the study of a foreign language.

The formation of readiness of future foreign languages teachers for the innovative activity is one of the main tasks of the educational process at the higher education teacher training institution. The article deals with the theoretical aspects of the problem of readiness for the innovative activity, it analyzes the concepts of the professional competence and innovative activity.

Key words:

professional competence, professional studies, innovative activity, innovation technologies, effectiveness of studies, study of foreign languages.

Постановка проблеми. Вищі навчальні заклади України, які готують майбутніх фахівців, на сучасному етапі не можуть залишатися осторонь прискореного, випереджувального, інноваційного розвитку освіти і науки. Вища освіта покликана давати системні знання про професійну сферу діяльності, її специфіку, має формувати особистісні якості спеціаліста. Для цього необхідно задіяти весь комплекс новітніх технологій, що безпосередньо мають сприяти розв'язанню цієї проблеми.

Питання сучасних освітніх технологій викладання іноземної мови в умовах удосконалення вищої освіти, особливо актуальне на сучасному етапі розвитку суспільства. Ґрунтовні знання з іноземної мови студенти здобувають під час свого професійного навчання. Обмежена кількість випускників із високим рівнем професійної підготовки пояснюється, насамперед, недостатнім упровадженням у навчальний процес інноваційних технологій, форм і методів викладання іноземної мови в умовах удосконалення вищої освіти.

Відповідно до сучасних міжнародних освітніх вимог випускник вищого навчального закладу (за рекомендаціями Комітету Ради Європи з питань освіти) у процесі досягнення ним соціальних, академічних і професійних цілей повинен уміти

швидко й вільно висловлюватися іноземною мовою без помітних ускладнень, пов'язаних із пошуком засобів вираження. Вважаємо, що навчання іншомовної фахової лексики студентів виступає необхідним складником у досягненні головної мети навчання іноземної мови – «оволодіння англійською мовою як засобом фахового спілкування, що є одним із напрямів розвитку сучасної методичної науки, зокрема такого напрямку як «англійська для професійних цілей» («English for Specific Purposes»)» [1, с. 80]. Незважаючи на наявні досягнення у плані розв'язання проблеми навчання іншомовної фахової лексики в немовному вищому навчальному закладі, питання її ефективного навчання залишається до кінця відкритим.

Для досягнення поставленої мети вищі навчальні заклади України мають головним пріоритетом всебічний розвиток майбутнього випускника, тобто формування освіченої, творчої особистості. Особистісно-орієнтоване навчання іноземної мови передбачає створення сприятливих умов для творчого, активного саморозвитку студентів у процесі вивчення іноземної мови [4, с. 124].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідники, що розглядали проблему використання інформатизації навчання (О. Бондар, М. Босенко,

О. Маслова, Н. Карпова, С. Ніколаєва, Н. Молодиченко) здебільшого відзначають, що застосування інформаційних технологій у навчанні є потужним психологічним, виховним, методичним і дидактичним стимулом підвищення якості навчального процесу у вищих навчальних закладах. Теоретичними засадами цієї проблеми є праці про педагогічну діяльність і специфіку професійної роботи вчителя (Ф. Гоноболін, С. Карпова, Н. Кічук), про активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів (В. Лозова, П. Підласий). Навчання іноземної мови здійснюється за допомогою організованих у певну систему вправ. Система вправ – поняття складне, яке розроблялося багатьма вченими (Н. Гез, П. Гуревич, Є. Мірошніченко, В. Скаткін, Г. Рогова, І. Рахманов, Н. Скляренко, О. Тарнопольський, Ю. Пассов, Г. Чекаль, С. Шатілов).

Формулювання цілей статті. Метою цієї статті є виявлення шляхів та етапів формування підвищення професійної компетентності майбутніх учителів іноземних мов за допомогою сучасних освітніх технологій як необхідного складника процесу навчання у вищому педагогічному навчальному закладі та визначення способів їх практичного впровадження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна якісна мовна підготовка студентів передбачає поєднання професійно-орієнтованого навчання іноземної мови, проектної методики в навчанні, застосуванні інформаційних та телекомунікаційних технологій, роботи з навчальними комп'ютерними програмами з іноземних мов, створення презентацій у програмі Power Point, використання інтернет-ресурсів. Істотний прогрес у розвитку персональних комп'ютерів та комп'ютерних технологій веде до змін у процесі викладання іноземних мов. Зміст навчальної інформації в Інтернеті стає помічником у навчанні, надаючи матеріали та реалізуючи методичні та дидактичні прийоми. Використовуючи навчальні сайти, можна навчати усного й писемного мовлення. Викладач може запропонувати декілька електронних адрес з метою їх опрацювання або ж навчити студентів користуватися інструментами пошуку (search engines). Для самостійного опрацювання можна запропонувати програми-енциклопедії, подавши їх електронні адреси [5, с. 71]. Викладання з використанням Інтернет-ресурсів дає змогу обґрунтувати вибір найкращого варіанта навчання з погляду раціональних витрат часу. Результатом використання Інтернету є

також формування творчої атмосфери спілкування, досягнення автоматизму у процесі навчання, що сприяє активізації та інтенсифікації навчання.

У процесі навчання іноземної мови комп'ютерні програми все більше застосовуються в організації навчального процесу у вищих навчальних закладах. Завдяки всесвітній мережі стають можливими нові цікаві форми індивідуальної, групової роботи та занять з іноземної мови в парах. Найчастіше в навчальному процесі використовують такі елементи інформаційно-комунікаційних технологій, як: електронні підручники та посібники, що презентуються за допомогою комп'ютера, мультимедійного проектора; інтерактивні дошки, електронні енциклопедії та довідники, словники, програми тестування, відео- та аудіотехніка. Усі ці засоби навчання мають певні переваги, головною з яких є постійне оновлення інформаційного матеріалу.

Електронні словники поєднують у собі функції пошуку потрібної інформації, демонстрації мовних закономірностей і дають можливість за-своїти навчальний матеріал за допомогою спеціальної системи вправ. Усі сучасні електронні словники використовують звукові засоби мультимедійних персональних комп'ютерів для відтворення вимови [6, с. 153].

Однією з сучасних технологій навчання є «Case-Study», яку успішно можна використовувати під час викладання іноземної мови. Цей метод базується на описі будь-якої проблеми чи ситуації, пов'язаної з майбутньою професією студентів. Учасники обговорень мусять приймати рішення та давати рекомендації щодо виконання певного завдання. Текст, покладений в основу, являє собою реальну ситуацію, певну проблему і стимулює студентів до розвитку проблемно-пошукової діяльності, оскільки вони аналізують ситуацію і пропонують відповідні дії. У процесі обговорення студенти закріплюють необхідну термінологію через комплекс завдань. Цей метод допомагає наблизити навчальний процес до реальних умов, сприяє розвитку говоріння, стимулює до читання та засвоєння додаткового автентичного матеріалу з теми [2, с. 15].

«Мозковий штурм» (brainstorming) – один із видів діяльності, який широко застосовується при роботі у групах. Він генерує більшу кількість ідей, ніж звичайне групове розв'язання проблем. Цей метод стимулює студентів мислити та висловлювати свої думки іноземною мовою і прислухатися до думок інших [3, с. 17].

Рольові ігри базуються на ситуаціях із реального життя. Учасникам пропонується опис ролі, яку вони повинні зіграти, і вони (студенти) уже виступають від імені своїх героїв.

Суть креативної технології полягає у творчому підході до розв'язання проблеми педагогічного процесу, під час якого інтереси та цінність особистості виконують функції домінуючого складника організації та сенсу навчальної діяльності. Основним елементом навчального процесу стають не знання, а інформація.

На практичних і семінарських заняттях доцільно використовувати різноманітні форми з технологіями творчого мислення студентів [1, с. 80]. Актуальності сьогодні набуває метод проектів. Він дає змогу ефективно виконувати завдання особистісно-орієнтованого підходу до навчання студентів іноземної мови. Застосування проектного методу підвищує інтерес студентів до іншомовного спілкування шляхом розвитку їх внутрішньої мотивації.

Проектна методика дає можливість:

1) забезпечити для кожного студента активну практику, сформувати необхідні вміння й навички в тому чи іншому виді мовленнєвої діяльності, а також лінгвістичну компетенцію на рівні, визначеному навчальною програмою;

2) надати студентам змогу мислити, розв'язувати проблеми, акцентуючи увагу на змісті свого висловлювання, що є необхідним для формування комунікативної компетенції;

3) ознайомити студентів немовних факультетів із краєзнавчою тематикою зарубіжних країн, із

метою сприйняття мови як засобу міжкультурної комунікації.

Краєзнавчі проекти – це самостійно спланована та реалізована робота, у якій мовленнєве спілкування вплетене в інтелектуально-емоційний контекст іншої діяльності (постер, проспект, вистава) [2, с. 24].

Особливо значущу роль при підготовці студентів до вивчення іноземних мов відіграють комп'ютерні конференції, що дають можливість усім учасникам навчального процесу обмінюватися повідомленнями, які мають значну дидактичну цінність.

Висновки. Отже, успішні впровадження всього комплексу інноваційних методів і форм у навчальний процес з урахуванням їх доцільного поєднання та відповідності дидактичним завданням, має велике значення для оптимізації навчального процесу у вищому навчальному закладі. Використання сучасних технологій в освіті створює сприятливі умови для формування особистості студентів і відповідає запитам сучасного суспільства. Вони надають студентам можливість ефективно розвивати мовну компетенцію, необхідну для активної участі у процесі навчання та у майбутній професійній діяльності.

Перспективи подальших розвідок. Подальшої розробки, на нашу думку, потребують питання визначення кількості аудиторного часу, необхідного для виконання зазначених завдань, формування у студентів навичок фіксації знайденої інформації та її подальшої трансформації.

Список використаних джерел

1. Бекренєва І. Використовуємо сучасні підходи у викладанні іноземної мови. – Харків, 2007. – С. 80-88.
2. Бистрова Б., Сарсадських О. Новітні технології – невід'ємний компонент при вивченні іноземної мови // Друга іноземна мова в Європейській системі освіти / Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. – Горлівка, 2011. – С. 15-17.
3. Бойко Л. До проблеми використання інновацій у процесі формування іншомовної компетенції // Друга іноземна мова в Європейській системі освіти / Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. – Горлівка, 2011. – С. 17-19.
4. Кунченко В. Інноваційні методи і форми викладання в умовах удосконалення вищої освіти // Гуманітарна освіта в профільних вищих навчальних закладах: проблеми і перспективи / Матеріали

References

1. Bekreniova, I. (2007). *Applying modern approaches in teaching foreign languages*. Kharkiv. [in Ukrainian].
2. Bystrova, B., Sarsads'kykh, O. (2011). *Newest technologies as an integral component of learning a foreign language*. Paper presented at the II International scientific and practical conference: Second foreign language in European system of education. Horlovka. [in Ukrainian].
3. Boiko, L. (2011). *To the problem of using innovations in the process of a foreign language competence formation*. Paper presented at the II International scientific and practical conference: Second foreign language in European system of education. Horlovka. [in Ukrainian].
4. Kunchenko, V. (2005). *Innovation methods and forms of teaching in conditions of higher education improving*. Paper presented at the VI All-Ukrainian scientific and practical conference: Humanitarian ed-

- ли VI Всеукр. наук.-практичної конференції. – Київ, 2005. – С. 124-125.
5. Маслова О., Карпова Н. Компютеризація навчання. Її переваги і недоліки // Актуальні проблеми викладання іноземних мов у вищій школі: зб. наук. пр. – Вип. 7/ Ред. кол. А.П.Загнітко та ін. – Донецьк: Дон. НУ, 2005. – С. 71-73.
6. Черняк Л., Підкопай Т. Використання новітніх технологій та методик як запорука ефективності навчання іноземних мов / Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мовна комунікація і сучасні технології у форматі різнорівневих систем». – Горлівка, 2011. – С. 152-155.
7. Hutchinson T., Waters A. *English for Specific Purposes: A learning-centred approach*. – Cambridge: Cambridge University Press, 1993. – 183 p.
- education in specialized higher educational establishments: problems and prospects. Kyiv. [in Ukrainian].
5. Maslova, O., Karpova, N. (2005). *Computerization of education. Its advantages and drawbacks*. In A. P. Zagnitko. *Relevant problems of foreign languages teaching in higher education: collection of scientific works*. Donetsk: Don. NU. [in Ukrainian].
6. Cherniak, L., Pidkopai, T. (2011). *Use of innovation technologies and methods as a guarantee of effectiveness of teaching foreign languages*. Paper presented at the All-Ukrainian scientific and practical conference «Language competence and modern technologies in the frame of various-level systems». Horlivka. [in Ukrainian].
7. Hutchinson, T., Waters, A. (1993). *English for Specific Purposes: A learning-centred approach*. Cambridge: Cambridge University Press. [in English].

Рецензент: Сегеда Н.А. – д.пед.н., професор

Відомості про авторів:

¹Молодиченко Наталія Алімджанівна

²Танана Світлана Михайлівна

¹Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

вул. Леніна, 20, м. Мелітополь,

Запорізька обл., 72312, Україна

²Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені

Григорія Сковороди

вул. Сухомлинського, 30,

м. Переяслав-Хмельницький,

Київська обл., 08401, Україна

doi:10.7905/нвмдпу.v0i10.704

Надійшла до редакції: 05.04.2013 р.

Прийнята до друку: 11.06.2013 р.